

Centerpartiet

Nämndinitiativ

Regionstyrelsen 17 december

Ärende: Nämndinitiativ ang förändrade förutsättningar för att uppta nya lån

Motiv

Det börjar bli allt mer uppenbart att den styrande rödgröna majoriteten inte har några avsikter att föra en ansvarsfull ekonomisk politik. Senast menar Hälso- och sjukvårdsnämndens ordförande att de inte har för avsikt att fullfölja fullmäktigeuppdraget att minska personalkostnaderna med 250 mkr.¹ Ansvarigt regionråd menar att antal medarbetare inte ska minska. Det ska enligt henne räcka med att istället bara minska så kallade dyra lösningar. En lösning som prövats varje år de senaste 10 åren med ett resultat att de totala personalkostnaderna ökat i kombination med antal anställda. Det kan inte annat än tolkas som en obstruktion av fullmäktigeuppdraget om att göra kostnadsreducerande åtgärder motsvarande 250 miljoner kronor i personalkostnader.

Regionens ekonomi är i grunden svårare än den egna hushållsekonomin. Intäkter och utgifter måste gå ihop. Om de inte gör det så behöver man antingen öka intäkterna eller minska utgifterna eller som nu blir fallet låna pengar. Det har varit lösningen de senaste åren vilket gjort att regionens låneskuld är 2200 mkr. Till det så föreslås denna låneskuld utökas med 350 mkr för att klara att kunna betala fakturor och säkerställa att decemberlönerna kan betalas ut till alla anställda. Den här lösningen har blivit en återkommande tradition, nästan som att jultomten dyker upp den 24 december. I grunden handlar detta om att utgifterna överstiger intäkterna i verksamheten.

Det samlade underskottet i verksamheten under perioden 2011–2024 uppgår till 3,1 miljarder kronor. Samtidigt uppgår regionens totala låneskuld till 2,2 miljarder kronor. Skillnaden mellan underskottet och låneskulden kan i huvudsak förklaras av den överkompensation av statsbidrag som regionen mottog under pandemin.

Givet regionens återkommande underskott i verksamheten medför det att det måste hårdprioriteras bland nya investeringar i vårdbyggnader och medicinskteknisk utrustning. Bland annat innebär detta att flera identifierade behov, som exempelvis ett nytt operationshus vid NUS skjuts upp minst 10 år. För att ha råd att bygga ett nytt laboratoriehus och färdigställa den nya vårdbyggnaden i Skellefteå behöver låneskulden dessutom utökas med minst ytterligare 2 miljarder kronor. Detta bygger på en beräkning där verksamheten vänder stora underskott till ett överskott på cirka 200 miljoner kronor. På kort sikt krävs kostnadsreducerande åtgärder om 450 miljoner kronor om det ska finnas en chans att hålla tillbaka behovet av att låna nya pengar. Om inga åtgärder vidtas för att minska kostnaderna kommer Region Västerbottens låneskuld att om bara några år hamna på runt 4500-5000 mkr. En sådan skuld täcker inte på långa vägar de redan identifierade behoven idag och ger heller inget utrymme för amorteringar. Alltså skuldsätts kommande generationen västerbottningar för att täcka dagens behov. Ett tydligt avsteg mot kommunallagens intentioner om att varje generation ska täcka sina egna kostnader.

¹ Västerbottens-Kuriren 14/12 - 2025

Det som sker är en skattehöjning i smyg. Om lånen ska betalas tillbaka på 8 år motsvarar det att skatten skulle behöva höjas med 1 kr.² Givet att regionen redan idag har en negativ soliditet så är det inte rimligt att försämra den ytterligare. Till detta måste det adderas att regionen har ett negativt balanskravsresultat som behöver återställas genom överskott i verksamheten.

Givet att lånet på 300-350 mkr krävs för att betala ut decemberlöner och leveransfakturer är det inte en lösning att avstå att uppta det lånet. Däremot måste det bli ett stopp på att bakvägen höja skatten. Därför kräver vi att alla fortsatta lån hanteras genom politiska beslut i regionstyrelsen. Nya lån kan bara upptas om det finns dokumenterade effekter att verksamhetens resultat kraftigt förbättras.

Yrkande

- Att Regionstyrelsen reviderar sina riktlinjer för upptagandet av nya lån så att alla nya lån kräver politiska beslut samt åtföljs med en långsiktig plan hur de ska kunna betalas tillbaka.
- Att Regionstyrelsen kallar Hälso- och sjukvårdsnämnden för uppsiktsträff för hur de avser att klara av att nå fullmäktiges tilldelade ekonomiska ram
- Att Regionstyrelsen kallar Hälso- och sjukvårdsnämnden för redogörelse för hur de avser att hantera tilldelade fullmäktigeuppdrag.

Allians för Västerbotten

Nicklas Sandström(M)
Regionråd i opposition

Ewa-May Karlsson (C)
Gruppledare

Hans-Inge Smetana (KD)
Gruppledare

Maria Lundqvist Brömster (L)
Gruppledare

² 0,98 skattekrona = $(5000 * 0.02) / (700 * (1 - (1 + 0.02)^{-8}))$ med antagandet om 2% ränta.